

Tekening van de Markt door Jan de Beijer, ca 1745

DE WAAG EN DE WIP VAN RHENEN

Ter gelegenheid van de opening van het nieuwe Streekmuseum Het Rondeel op 8 Maart 1985 werd door de Stichting Gebroken Lente aan het museum een uniek cadeau in langdurige bruikleen aangeboden. Dit cadeau betrof de oude balans van de Stads Waag te Rhenen, afkomstig uit het jaar 1771.

Zoals in zovele plaatsen, heeft ook Rhenen enkele eeuwen lang het instituut van de Stadswaag gekend. Het was een plaats, waar alle grotere partijen (boven de 20 pond) die gekocht of verkocht werden, officieel moesten worden gewogen. Dit betrof onder meer boter, kaas, vlees, fruit, tabak, wol enz. Het recht tot het houden van de Waag was voorbehouden aan de Magistratuur der Stad Rhenen, die dit recht verpachtte aan de meestbiedende, die dan de Waagmeester werd. Omdat er voor elke weging moest worden betaald, bracht dit voor de Stad belangrijke inkomsten binnen en er stonden dan ook hoge boetes op het ontduiken van de bepalingen. Zo kennen wij een Ordonnantie, een reglement op de Waag uit 1683, welke in 1722 werd verlengd, waarin uitgebreid werd omschreven, waaraan iedereen zich in dit opzicht te houden had. Dit gold overigens ook voor Veenendaal, dat toen bestuurlijk nog onder Rhenen behoorde.

Hendrik van Zoelen

Aanvankelijk kende men geen apart gebouw voor de Waag 1). De pachter moest zelf voor een localiteit zorgen, zelfs mocht de Waag bij hem thuis worden gehouden, mits goedgekeurd door de Vroedschap. Begin 18e eeuw werd zelfs aan het Gasthuiskerkje gedacht, dat in 1696 reeds was ingericht tot bewaarplaats voor de nieuwe brandspuit. De pachter moest zelf zorgen voor het onderhoud van al het gereedschap van de Waag: touwen, schalen, de wip, gewichten etc.

Rond 1735 werd er gedacht aan een speciaal Waaggebouw en men wilde de bouw hiervan graag combineren met de restauratie van het oude Stadhuis, dat aan groot herstel toe was. In de concept-notulen van de 'raadsvergadering' van 8 April 1735 lezen wij: "dewijl de slegte gesteltenis van 't Stadhuijs en in specie de steenraempten van die welke na langer verloop schijnen te zullen uijtvalen, zijn Borgemeesteren en Cameraer gecommiteerd om met een architect daerover te spreken, en rapporteren".2)

Inmiddels wordt op 10 Augustus de cameraar gelast "van 't huijsje van Andries Fransen en van de twee huijsjes van Willem d'Arras van ijder de coop voor vijftig Gl: te doen voltrecken en een nieuwe vloer in de eerste te doen maken". Het is niet bekend waar het huisje van Andries Fransen gestaan heeft, het is vermoedelijk weer in gebruik genomen. Wel kan worden afgeleid, waar de beide huisjes van Willem d'Arras hebben gestaan en wel aan de westzijde van de Markt, dus met hun ruggen naar de Cunerakerk toe.3) Deze laatste huisjes zijn met opzet gekocht, want in november het jaar daarop wordt de cameraar gemachtigd "om de twee huijskens staende op de Markt bij

de Stad van Willem d'Arras c.s. gekogt te laten afbreken en de materialen te doen bergen".

In mei 1737 "heeft den heer Borgermeester Van Deventer wijders vertoond, de Teekeningen ende bestecken van het Stadhuijs, alsmeede van een Stadswaag, welke op het Erff, daer de huijsjens van Willem d'Arras hebben gestaen, en door de stad gekogt, soude konnen geset worden". Tevens wordt besloten, de architect, Mr. timmerman Hendrik van Zoelen, van Amsterdam, die de bestekken en tekeningen heeft gemaakt, te ontbieden. In juni worden de Heeren Gecommitteerdens nopende de reparatie van het Stadhuijs gemachtigd om de stenen, nodig voor de bouw van de nieuwe stadswaag, te bestellen.

Inmiddels blijkt dat de verpachting van de waag de 12e augustus zal aflopen en "de nieuw te maken waeg op de markt voor die tijd niet compleet konde weesen", waarop besloten wordt de verpachting met een jaar te verlengen onder voorwaarde, dat de waag zal moeten worden gehouden op dezelfde plaats, waar deze tot nu toe werd gehouden, en wel ten huize van Gerrit van Holst, en dit zolang, tot de nieuwe waag "bequam sijn sal om het tot het weegen te konnen worden gebruikt".

Bouw

Met de eigenlijke bouw van de waag vordert het maar traag, want in februari 1738 worden in de raadsvergadering de tekeningen, bestekken en condities besproken, waarnaar het stadhuis zal worden gerestaureerd en de waag gebouwd. Het geheel wordt goedgekeurd, men mag tot aanbesteding overgaan en er wordt besloten Meester van Zoelen te ontbieden "om in deesen Jaere nog geperfectioneerd te worden". Er bestaat een vrij uitvoerige omschrijving van de uit te voeren werkzaamheden 4). Hierin worden onder meer genoemd de buitenkozijnen, deuren, vensters en ramen, al het hang en sluitwerk, glas- en schilderwerk, arbeidsloon etc. Verder werd bepaald "de balken en delen zoals bepaald in 't bestek, franco af te leveren voor de wal of haven van de Stadt Rheenen daar men gewoon is de goederen uijt het schip te lossen", waaruit dus blijkt dat het grote houtwerk per (beurt)schip uit Amsterdam werd aangevoerd. Voorlopig werd afgezien van het aanbrengen van een hijsbalk aan het zware dakkozijn, "om dat DEABAARE Heere bij nader bevinding kunnen sien wat daar ver(r)ijst".

Voorts werd bepaald dat de twee grote deurkozijnen zo groot moesten zijn, dat er een geladen wagen met tabak door heen kon rijden. Dat tabak een belangrijk product was blijkt ook uit een opmerking van Haakman 5), die schreef "De Stads Waag, een eenvoudig gebouw, hetwelk tot aflevering van den tabak gebruikt wordt".

De bouw van de kap, bestaand uit vier kapebinten, werd afzonderlijk aanbesteed 6). Van de beide schoorstenen was alleen de zuidelijke echt, de noordelijke schoorsteen was loos en was aangebracht uit overwegingen van symmetrie. Overigens, de schoorstenen van het Stadhuis waren beide loos! De Rhenense timmerman Christoffel Richolt (Righolt) heeft het werk aangenomen

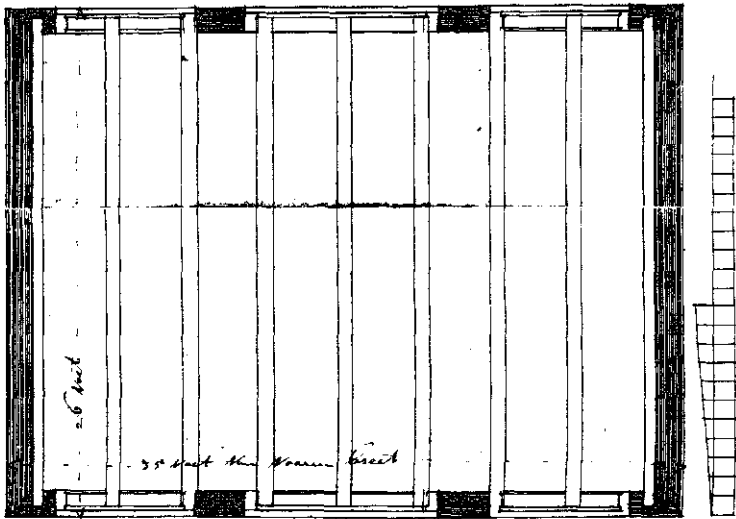
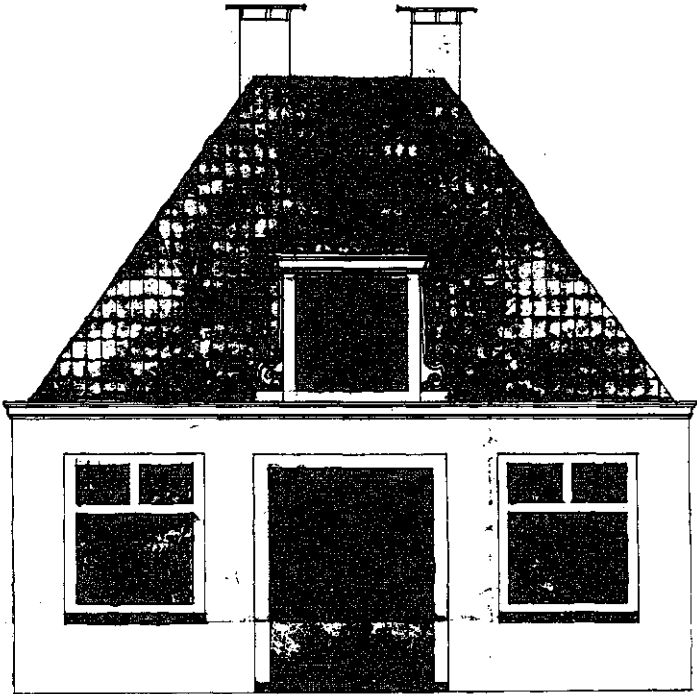
voor 98 gulden. Oplevering moest geschieden vóór 20 juni, met een boetebeding van 3 gulden voor elke dag vertraging.

Het blijkt uit de stukken niet duidelijk, wanneer het waaggebouw gereed is gekomen. In 1738 komt de vroedschap met een voorstel "den dag tot 't verpagten van de Stadswaag met het nieuw getimmerde waaghuijs voor den tijd van ses jaaren met wederzijdse optie met 't derde jaar, mits drie maanden voor 't eindigen voor 't derde jaar opseggende, in te gaan....., sullende de billetten inmiddels tijdiglijk werden gepubliceert en geaffigeert en soo nodig de conditien alvorens werden geresumeert". Dit is echter kennelijk uitgesteld, want in juli 1739 lezen wij, dat op de 12e augustus de pagt van de waag afloopt en voorgesteld wordt deze na veertien dagen wederom te verpachten en wel voor de tijd van drie jaar.

In elk geval is dan het waaggebouw gereed en in gebruik genomen. In maart 1740 wordt aan Hendrik van Soelen als aannemer van het stadhuis en de waag "voor extraordin. arbeidsloon ende verschot tot perfectie van 't selve" 820 gulden uitbetaald, en voor leveranties en arbeidsloon nog eens 110 gulden.

Er bestaat een rapport 7), waarin H. van Baeck en Gerrit van de Haar verklaren, het werk te hebben nagezien en vervolgens een aantal geconstateerde gebreken opsommen. Tanslotte bewaart het archief nog een briefje van Van Soelen, zonder datum, waarin deze enkele aan te brengen verbeteringen erkent en andere overbodig acht. Hij eindigt met de woorden: ".daarom laat ons een eijnde van deese saak maken en met genoegte en vriendschap schijde gelijk wij bij malkanderen gekomen sijn, daarom soo versoeck ik nogmaals spoedig antwoord, gelijk ik in mijn brief aan UED heb versoecht nevens een ondertekent notitie op dat ik t op t spoedigste kan laten afmaken en eijnde van sake maak". Een menselijk aspect in deze gehele affaire. In een door hemzelf ondertekende memorie (d.d. 20 Junij 1741) vermeldt Van Soelen hetgeen hij nog moet verbeteren, hoofdzakelijk betreft dit hang en sluitwerk.

In mei 1741 wordt nog besloten, om tot gerief van de marktlieden een afdak tussen de huizen van schepen Gerrit Lijster en Jacobus van den Oosterkamp te doen maken. Er moet nog onderzoek worden verricht om na te gaan, welke huizen hier bedoeld worden 8). Bij de stukken over de bouw van de Waag bevindt zich een schets, vermoedelijk voor dit 'afdak' bedoeld. Deze tekening vermeldt slechts enkele afmetingen, in voet- en duimmaat, welke omgerekend bedragen: breedte 8,25 m, hoogte tot het afdakje 3 m, afstand tussen de pilaren ca 2,2 m en de diepte van het gebouwtje moet zijn geweest ca 5,6 m. Het betreft hier naar mijn mening het poortje, dat weergegeven is op de tekening van Jan de Beijer (links, tegen de zuidelijke gevelrij), bij dit artikel gereproduceerd. Het lijkt mij zeer waarschijnlijk, dat men dit poortje, waarin vermoedelijk de vismarkt werd gehouden en dat toen viswaagje werd genoemd, na verloop van tijd heeft dichtgebouwd. In deze staat zou het dan te zien zijn op afb. 429 (ABR), links op de foto, en op afb. 428 juist in het midden 9). Dit gebouwtje diende tot ca 1902 als petroliehuisje,

Tekening van de Waag door de Amsterdamse meestertimmerman Hendrik van Soelen, gewaarmerkt door de burgemeester J.A. van Deventer, 22 feb: 1738

waarin de petroleum voor de stadsverlichting werd bewaard, later is het in gebruik geweest als kolenschuur. In de 18e eeuw, waar we nu over schrijven, en ook later nog, gebruikte men voor de stadsverlichting raap- en lijnolie, die in lantaarns met katoenen lonten werd verbrand.

Veenendaal

Hoewel behorend tot de jurisdictie van de stad Rhenen, mocht Veenendaal een eigen waag beheren. Het is mij niet bekend, wanneer hier een aanvang mee werd gemaakt, doch het Reglement van 1683 gold ook voor Veenendaal.

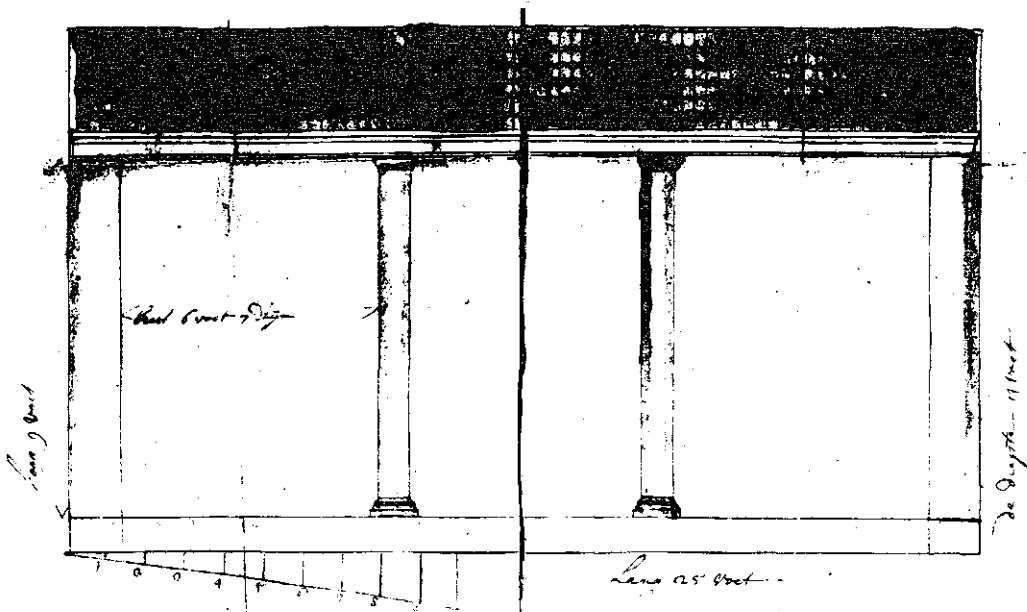
In 1770 verzoeken Jan Boonsaijer en de wed. van Sander Stip continuatie van de pacht van de waag in 't Rhenense Veen, en wel voor de tijd van drie jaren, in te gaan 12 Aug. 1770 en tegen dezelfde condities en voor dezelfde pachtsom, als "Antonij Stip, die de voorsz. waag altoos voor de suppliant heeft waargenomen". Dit wordt goedgekeurd.

Een aardig voorval uit die tijd lijkt mij nog het vermelden waard. Op 2 december 1771 vermelden de raadsstukken, dat de oud Burgemeester " was geïnformeert dat door baldadige en ondeugende jongens en anderen, seer veel onreijnheid gepleegt worden in het zogenaamde viswaagje alhier op de markt staande, so met haar gevoeg te doen op de banken en Tafel daer in staende, als anders. Waer op gedelibereert zijnde, is geresolveert om door de schiltwagt, de jongens en andere (:exemt het marktvolk:) uijt het voors: viswaagje insonderheijd des avonds te houden, en in cas van onwillgheijd deselve daer uijt te slaan, en den Heer Hooftofficier versogt zulx aan den commandant van 't guarnisoen te versoeken". Met dit viswaagje wordt hier ongetwijfeld het hierbovenbeschreven afdakje bedoeld.

Het Waaggebouw bezat oorspronkelijk een dakkapel, welke er later is afgebroken, zoals te zien is op afb. 427 uit 1909, afb. 437 uit 1912 en afb. 208 uit 1922 (in ABR).

Het is bijzonder te betreuren, dat het waaggebouw vlak na de laatste oorlog werd afgebroken. De zich erin bevindende balans, dus de eigenlijke 'weegschaal', ook wel wip genaamd, werd voor een krats verkocht. Deze wip, die het jaartal 1771 droeg, verbleef sindsdien op een onbekende plaats.

Toen begin 1985 de gelegenheid zich voordeed, deze balans voor Rhenen te bewaren, werd deze door de Stichting Gebroken Lente aangekocht. De balans heeft nu een vaste plaats gekregen in het gebouw, nog geen 100 meter verwijderd van de plek, waar deze oorspronkelijk heeft gehangen. Het is nog niet bekend, waarom deze balans het jaartal 1771 vermeldt. Er heeft eerst een ander jaartal op gestaan, dat later werd veranderd in 1771. Ik heb in de stadsrekeningen nog geen vermelding van de aankoop ervan kunnen vinden. Wellicht zou deze balans later aangekocht kunnen zijn, en dan misschien nog wel tweedehands.

Tekening, vermoedelijk voorstellende het viswaagje aan de Markt te Rhenen

ABR = Achter Berg en Rijn, zie noot 3).

- 1) Isaak Tirion vermeldt in zijn Tegenwoordige Staat (1772): "Te gelyk met het Stadhuis, en nevens hetzelve, is er ook eene Stadse Waag gebouwd, waartoe, te vooren geen openbaar gebouw gebruikt werd."
- 2) Oudarchief Rhenen, Inv. 59.
- 3) Deys, H.P., Achter Berg en Rijn, 1981, pag. 86, het pand Waag naast no 87
- 4) Oudarchief Rhenen 106 22 Febr. 1738.
- 5) Haakman, G.C., 'Rhenen en Omstreken', 1847. Ook in facsimilé uitgave verkrijgbaar (1975).
- 6) Oudarchief Rhenen 106, 20 Mei 1738.
- 7) Oudarchief Rhenen 106, 19 sept. 1740.
- 8) Vermoedelijk betreft het de panden 148 en 150, ABR, plattegrond pag 86.
- 9) Dit gebouwtje is perceel 149 op de stadsplattegrond, pag. 86 van ABR.

De originele tekst van de Ordonnantie uit 1683 volgt thans hieronder:

HET RHENENSE REGLEMENT OP DE WAAG 1)

"Ten ejnde de pachter vande waegh soo hier, als in Venendaell ijder een reglement daer van toegesonden worde, ende een ijder sigh daernaer hebben te reguleeren luyt de ordonnantie op de waegh ... als volgt,

ORDRE OP DE WAEGH

De magistraet der Stadt Rhenen in ervaringe gekomen sijnde, dat verscheijde quaetwillige en baetsoeckende menschen haer onderstaende Stadts waegh alhier, ende in Venendaell te verkorten tot merckelijck nadeel vande Stadts financien, ende de pachters vandien, hebben derhalve tot voorkominge van't selve, ende amputatie van alle disputen en geschillen, die daer omtrent mochten comen te ontstaen, naer't exempel van andere steden geordonneert en gestatueert, ordonneeren en statueren bij desen t'geene hiernaer volgt,

In de eerste, dat de volle gerechtigheijt vande waegh betaelt sall worden, van alle waeren, die men bij gewicht verkoopt, off gewoon is ter wage te brengen, hetsij van boter, kaes, vlees, speck, aerdaecken, fruijt ende vendtgoet van eetbaere waeren; item van wolle, vlas, hennip, garen, hoppe, lonten, touwen, tabacq; edoch van ijser, stael, loot, ende andere metalen, out ofte nieuw gemaectt, off ongemaeckt, sal betaelt worden halff gelt.

Niemant en sal vermogen eenige goederen van gewichte te ontfangen, ten sij deselve alvorens in de wage sijn gewogen, ende de gerechtigheijt vandien betaelt op pene als naebeschr. dat geene kremers off winkeliers in dese Stadt, ende de vrijheijt vandien en sullen vermogen eenige uitteslijtene waeren, in haere huijsen te wegen boven de twintigh pont, maer wel daer onder, en dat tot een rejse, sonder datse deselve koopmanschap in twee off meer rejsen aen eenen koper mogen wegen op pene van twaalf guld:, ten behoeve vanden officier, waeghmr. ende aenbrenger, elx een derdendeel, ten waere sijlieden met den waeghmr. dienthalven waren veraccordert.

Geene borgers off inwoonders der voors. sonder onderschejt sullen vermogen eenige vercochte waeren, binnen off buijten luiden toecomende in haer huijs te wegen, 'tsij om gelt off sonder gelt, op pene van vijff ende twintigh guld: te betalen bij die geene, die de schaelen sijn toebehorende, te appliceren als vorens,

Gelijck oock geene kremers, kooplieden, borgers, off andere ingeseettenen sullen mogen eenige touwen, balen, packen, bossuen van castanien, ofte goederen van gewichte, uit andere steden bij haerlieden ontfangen, alhier bij deselve nombre off gewichte overtesetten, sonder alvorens hetselve te laetten wegen in de wage, off de waeghmr. daervan te hebben gecontenteert, op de verbeurte van twaalf guld:, ten profijte als voren, ende sullen evenwell het waeghgelt hebben te betaelen,

'T welck oock mede plaets sall hebben, soo dickwils deselve goederen vercocht, getranspoteert, vermangelt, ofte gewogen sullen worden, op pene als voren,

Geene binnen off buijten luijden en sullen oock eenige weeghbaere waeren staepelen, noch bij de hoop verkopen, noch leveren, sonder alvorens de waeghmr. sijn volle waeghgelt daer van te hebben voldaan; wel verstaende dat bij aldien deselve weeghbaere waeren bij kleijne partijen van te voren op dese stadts waege gewogen, opgestaepelt wierden, sal de koper vande voors. parthijen int verbrengen vandien niet gehouden wesen, die in eenen hoop weder inde waegh te brengen, ten ware dat hij deselve aen een ander overdede, sal alsdan gelijk voorsz. de gerechtichejt vande waege daer van weder betaelt worden, alles op pene ende ten profijte als voren;

Alle vette wariers, kremers, ende andere luijden binnen dese Stadt ende vrijheijt vandien, en sullen niet mogen inslaen eenige waren elders ge-cocht, ten sij sijlieden aenden waeghmr. alhier sijn gerechtichejt sullen hebben voldaan, op pene als voren,

Oock en sal niemant directelijck noch indirectelijck eenige waren de waegh subject van dese stadts jurisdictie, mogen verbrengen, noch te doen voeren, om op andere waegen gewogen te worden, sonder alvorens de volle gerechtichejt daarvan voldaan te hebben, op pene van 25 gl. ten behoeve als vorens, ende noch evenwel het waeghgelt moeten voldoen,

De Waeghmrs. van Rhenen ende Venendaell sullen malcanderen geen indraght in de waegh hebben te doen maer ijder sal in sijn district moeten blijven, ende alleen mogen wegen 'tgeen in ijder district verkoght, geleverd, ende gesleetten wort;

De Waeghmrs. sullen gehouden wesen alle koopmanschap van weeghbaere waeren uitteliveren ende te wegen elcke hondert en vijff ordinaris off lighte ponden voor een hondert, ende elcke een ende twintigh ponden voor twintigh ponden als voorsz., ende dat recht inde balance gewoogh, sonder eenigh voor off achterslagh; des sal den koper op ijder hondert der voorsz. ponden een half pont voor de uitslagh mogen korten; ende onder de twintigh ponden sal men geen overwicht geven, als alleen den uitslagh van de balance;

Ende sal van ijder hondert der voorsz. ponden hebben en genietten, vijff st(uivers), ende van minder gewicht naer advenant 2) van waegh gelt; te betaelen bij den buijtenman in't geheel soo wanneer een borger van hem koopt, ende soo den eenen borger van den ander koopt, sall ijder half ende half wesen; insgelijcks sal men mede half ende half wesen, soo wanneer een buijtenman van een buijtenman koopt;

Dan aengaende de taback, ende ander waeren, die een buijttelman van een borger kompt te kopen, sall de buijttelman het volle waeghgelt wel moeten betaelen, edoch de helft weder aen sijn beloofde koopspenn. mogen korten; ende dit alles bij prov. - voorbehoudende haerEd: en Achtb: aen haer de ampliatio interpretatio, vermeerderingh ende verminderingh vandien, aldus gearresteert de 8e 8ber 1683."

- . - - - . - - - - . -

Het bovenstaande reglement, van de 8e october 1683, werd op 29 juni 1722 nog eens opnieuw bekrachtigd, waarbij als enige (!) essentiële verandering werd aangebracht het te betalen waaggeld van 5 stuivers per honderd pond in vier stuivers.3) Verder werd de spelling ietwat gemoderniseerd.

Behalve de vaststelling van het Reglement op de Waag, werd op de 29e juni 1722 door de Vroedschap tevens vastgelegd, op welke wijze de verpachting van het recht op de Waag zou worden geregeld. Het is mij niet bekend, of er een ouder reglement in dezen bestond. De condities, waarop de Waag vanaf juni 1722 werd verpacht, volgen hieronder. In het originele stuk werd een gedeelte van enkele regels vervangen door een veel uitgebreidere tekst. De oorspronkelijke (doorgehaalde) regels staan hierna tussen vette (), de in een ander handschrift geschreven toevoegingen staan tussen dubbele (()) :

"Condittien waar nae Den Raad Dirk van Ommeren in qualite als cameraer der Stadt Rhenen ingevolge de resolutie van den 3 Julij 1722 bij de heeren vande magistraet der voorsz. Stadt genomen publicquelijk ten overstaan van Commisserissen deses geregts sal verpagten voor den tijd van drie Jaren de waag alhier,

De verpagtinge geschiet voor guldens van twe en twintig stuivers 't stuk, doch indien den pachter praeciselijk alle vierendeel Jaars ofte een maand daar nae onbegrepen sijnde verschuldigde pagtpenningen komt te betalen sal denselven als dan kunnen volstaen met te betalen guldens van twintig stuivers en anders niet,

Den Pagter sal mede gehouden sijn bij den Slag of ingank van de pagt ende soo voorts Jaarlijx aan handen van den Cameraer in der tijd tot randsoen te betalen van ijder gulden twee blancken *) en daar boven nog van ijder gulden een oortjen **) voor den (armen doorgestreep) Weeshuijze alhier, op poene dat den pagter daarinne gebrekig blijvende van sijne pagt sal wesen versteken en weder t'sijne pericul werden opgehangen

(den pagter sal selfs een bequame plaatse tot deselve waag t'sijnen kosten moeten besorgen sonder dat de Stadt daar mede of met het versetten van dien sal te doen hebben mitsgaders t'sijnen kosten)

((sullende ten kosten van haer Ed: Achtb: de heeren van de Vroedschap deser Stadt 't gasthuijskerkje tot het houden van deselve Waegh werden geappropriert, Edoch ingeval den pachter mogt komen goed te vinden de Waegh op een andere plaets off in sijn huijs te houden mits daer toe bequaem geoordeelt werdende, sulx het gasthuijskerkje daer toe niet soude werden gebruikt, sal het den pachter gepermitteert wesen jaerlijx vijfftien gulden van de bedongen pachtpenningen te mogen korten, gelijk ook den pachter geconsenteert werd, offschoon in het gasthuijskerkje de groote Waegh werd gehouden, om de kleijne Waegh t' sijnen huijsen te houden; sullende alsdan egter van de voorsz. vijfftien gulden bij den pagter niets werden geprofiteert.

Dese sal voorts moeten bekostigen 't versetten maecken en onderhouden van de wip ende sijn toebehoren mitsgaders))

alle het gereetschap van de waag tsij touwen, schaelen, wip, 't gewigt en voorts niets uijtgesondert moeten onderhouden en t selve in goede reparatie t'eijnde sijne pagt jaren opleveren,

((den pachter sal niet meer van ijder hondert pont te wegen mogen vorderen dan vier stuijvers uijtgesondert alleenlijc vant geen op de kleijne Waegh onder de 12 1/2 pont wert gewoegen, als wanneer van ijder pont een duijt sal mogen genieten, Van 12 1/2 pont tot 25 pont incluijs eene stuijver ende boven de 25 pont nae proportie der ponden tegen vier stuks vant hondert gelijk ook den pachter gehouden sal wesen dese conditien stiptelijc nae te komen en agtervolgens den reglemente op de Waegh beraemt en vastgesteld

sullende den pagter mede gehouden sijn den behoorlijken Eed t' allen tijden te presteren))

Den pagter sal mede bij den slag moeten betalen voor de heeren Commissarissen over dese verpagtinge sittende vier gulden en vier stuijvers voort schrijven van de conditien en billetten: -10-0 voort publiceren en affigen twaalf stuivers, mitsgaders moeten restitueren het insetgelt,

En voorts bij den slag moeten stellen twe cufficante borgen onder de renuntiatie van de Exceptie van excussie en devisie, waar van de uijtlegginge is dat de voorsz. borgen, en selfs eene van dien voor den inhoude deeser geheele conditien sal kunnen werden geëxecuteerd, sullende geene pagters of borgen werden aangenomen die nog eenige penningen van de laatste pagtingen nae advenant des tijds gerekent aan de Stadt soude mogen verschuldigt wesen, werdende soo pagters als borgen in't gunt voorsz. bij desen gecondemneerd en haere personen en goederen daar voor verklaart verbonden en executabel,"

- *) een blank was een zilverstuk van goed (blank) zilver, ter waarde van 3/4 stuiver.
- ***) een oord of oortje vertegenwoordigde de waarde van 2 duiten (van 16 duiten in een dubbeltje).
- 1) Oudarchief Rhenen, Inv. no 12, 7 Oct. 1683.
 - 2) naar rato, navenant.
 - 3) Oudarchief Rhenen, Inv. no 22, 29 Junij 1722.

H.P.Deys

De STICHTING GEBROKEN LENTE

De Stichting Gebroken Lente werd in 1981 ingesteld. Doel is het bevorderen van het onderzoek van de historie van Rhenen en haar bevolking. Het kapitaal van deze stichting wordt gevormd door de inkomsten van de beide Rhenense boeken 'Gebroken Lente' uit 1980 en 'Achter Berg en Rijn' van 1981. De fondsen groeien echter de laatste tijd nauwelijks meer. Er is nog zeer veel werk in het verschiet dat geld kost en ook aankopen zullen mogelijk moeten blijven. Naast de aankoop van de wip van de oude Rhenense Waag, werd in het vorig najaar door de Stichting een andere belangrijke aankoop gedaan: een Cunerapenning, een pelgrimsteken uit de Middeleeuwen, kon zodoende voor Rhenen bewaard blijven. Deze penning, waar slechts twee exemplaren van bekend waren, is ook in langdurige bruikleen aan het Streekmuseum gegeven. De inkomsten van de Stichting bestaan uit opbrengsten van publicaties, uit giften, legaten e.d. Iedereen die belang stelt in deze stichting of een gift of een legaat zou willen vastleggen, kan zich met een van de bestuursleden van de Historische Vereniging in verbinding stellen.

-O-O-O-O-O-O-O-

"VERDWENEN DORPEN, HERVONDEN SPOREN" Twintig eeuwen Wijkse prehistorie

In het vorige nummer is melding gemaakt van een tentoonstelling in Wijk bij Duurstede onder bovenstaand motto. Deze tentoonstelling zou gehouden worden van 5 april tot 19 mei 1986, maar deze termijn bleek onhaalbaar. Er is een nieuwe periode vastgesteld, nl. van 16 augustus tot en met 19 oktober a.s., ook in het Kantonnaal en Stedelijk Museum in Wijk bij Duurstede, dinsdag tot en met zondag van 13.00 tot 17.00 uur. Waarvan akte.